

Yabancılar Türkçe Öğretiminde Müziğin Yeri: Bir Horon Örneği

The Place of Music in Teaching Turkish to Foreigners: Example of a Horon

 İsmail Çoban¹

Çoban, İ. (2022). Yabancılar Türkçe öğretiminde müziğin yeri: Bir horon örneği. *Bezgek Yabancılar Türkçe Öğretimi Dergisi*, 1(1), 20-37. <http://dx.doi.org/10.56987/bezgek.5>

Makale Hakkında

Geliş Tarihi: 25.08.2022
Kabul Tarihi: 07.09.2022
Yayın Tarihi: 15.09.2022

Anahtar Sözcükler

Yabancı
Türkçe öğretimi
Kültür
Türkü
Horon

Article Info

Received: 25.08.2022
Accepted: 07.09.2022
Published: 15.09.2022

Keywords

Foreign
Turkish teaching
Culture
Folk song
Horon

Öz

Dil öğreniminde önemli unsurlardan birisi de müziktir. Dilin, çalgıların ritmi ile buluşması ile ortaya çıkan ezgi değeri birçok dil öğrencisi için o dili öğrenme sebeplerinden birisi olarak değerlendirilebilir. Müziğin etkileyciliğinin yanında aynı zamanda dilin zihinsel süreçlerinin işlemesi, söz varlığının gelişmesi, sözdizimine dair yapıların temelini sağlamlaştırılması, öğrenilen dile dair öğrenimin keyifli hâle gelmesi vb. birçok etkisi bulunmaktadır. Ayrıca müzik gerek ezgileri, kullanılan çalgıları gerekse içerdiği kültürel unsurlarla dil öğretimine katkı sunmaktadır. Bu çalışmada İsmail TÜRÜT'ün Piryo - Kıyı Türküleri (2003) albümünde yer alan Karadeniz'e Doğru adlı türkü -horon müziği-sınıfında değerlendirilebilecek eseri tarama modeli doğrultusunda ele alınmıştır. Horonun sözleri yazıya geçirilerek üzerinde doküman incelemesi gerçekleştirilmiştir. İçerik analizi yöntemiyle bulgular tespit edilmiştir. İncelenen horonun maddi ve manevi kültür unsurları, ulusal değerler ve dil unsurları açısından da deyimler bakımından zengin bir içeriğe sahip olduğu görülmüştür. Hareketliliği, hızı, neşesi vb. birçok unsur bakımından Türk kültürüne ilgi duyanların, Türkçeyi öğrenen yabancıların ilgisini çeken horonların yabancılar Türkçe öğretiminde kullanımı ile ilgili olarak olumlu sonuçlar doğacağı kanaatine ulaşılmıştır.

Abstract

One of the important elements in language learning is music. The melody value that emerges when the language meets the rhythm of the instruments can be considered as one of the reasons for learning that language for many language learners. In addition to the impressiveness of music, it is also important for the mental processes of the language to work, the development of the vocabulary, the strengthening of the foundations of syntax, making learning about the learned language enjoyable, etc. has many effects. In addition, music contributes to language teaching with its melodies, instruments used, and the cultural elements it contains. In this study, İsmail TÜRÜT's folk song, Karadeniz'e Doğru, which is included in the album Piryo - Kıyı Türküleri (2003), can be evaluated in the horon music class, is handled by the scanning model. The words of Horon were written down and document analysis was carried out on it. Findings were determined by the content analysis method. It has been seen that the examined horon has a rich

¹ Doç. Dr., Artvin Çoruh Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi ABD, Artvin, Türkiye. smcoban@gmail.com

content in terms of material and spiritual cultural elements, national values , and language elements in terms of idioms. His mobility, speed, cheerfulness, etc. It has been concluded that there will be positive results regarding the use of horons, which attract the attention of those who are interested in Turkish culture and foreigners learning Turkish in terms of many factors, in teaching Turkish to foreigners.

Giriş

Dil öğreniminde esas amaçlardan birisi öğretimi gerçekleştirilen dilin, öğrenci tarafından dilin bütün inceliklerinin bilinerek öğrenilmesidir. Dilin tamamen öğrenilmesi ana dili kullanıcılarına bile bütünüyle nasip olmamaktadır. Buna karşın dilin ses özelliklerine, şekil bilgisine, anlam bilgisine, söz varlığına ve sözdizimine dair kullanım yeteneklerinin dilin kullanım alanı olan becerilerde üst seviye olmasa da kabul edilebilir bir seviyeye gelmesi hem dil öğrencileri hem de dil öğreticilerinin, yabancı dil öğretim programlarının, kullanılan kitapların ve materyallerin amaçları dâhilindedir.

Dil öğretimini zevkli ve eğlenceli bir hâle getiren de öğrenmenin hedefindeki dilin sözlü ve yazılı kaynaklarıdır. Bu kaynaklara ek olarak dilin ezgisel yapısında bulunan melodiyi daha da müziksel bir görünüme ulaştıran şarkılar ve halk şarkıları vardır.

Bir dilin öğrenilmesi / öğretilmesi amaçlandığında o dile ait temel söz varlığını içeren sözcüklerle oluşturulmuş, müziksel altyapısı çok sağlam olmasa da ezgisi ve melodisi akılda kalan ıslıkla bile seslendirilebilecek şarkılar kullanılır. Bu bazen çocuk şarkıları niteliğinde bile olabilir.

Bu unsurlar dil öğrenimindeki seviye arttıkça daha da gelişir. Şarkının içerdiği söz varlığı ve müziksel tarafı güçlenir. Bunlara ek olarak şarkılar öğrenilmesi hedeflenen dilin de unsuru olduğu kültür öğelerinden fazlasıyla içerik barındırmaya başlar. Dilin konusu olan milletin ulusal değerlerinden içerikler, yaşam tarzıyla ilgili bilgiler, duygularıyla ilgili hassasiyetler bu tarz ürünlerde karşımıza çıkar.

Türk kültürü de yakından incelendiği zaman Türk kültürünün önemli parçalarından olan türküler *folk song* Türkiye'ye gelen turistlerin dikkatini çektiği kadar dil öğrenenlerin de dikkatini çekmektedir. Türk musikisinin önemli çalgılarına ait dinletilerin yurt dışında gerçekleştirilen konserlerde, sosyal paylaşım sitelerinde ve video paylaşım sitelerinde ilgiyle takip edildiği bilinmektedir.

Türkülerin özellikle halay ve horon gibi halk danslarıyla birleşenleri yabancıların dikkatini daha fazla çekmektedir. Türk kültürünün paylaşımcılık ve birliktelik değerleri de dikkate alındığında turist olarak veya dil öğrenmek amacıyla Türkiye'de bulunanların halay veya horona eşlik edenler tarafından bu danslara dâhil edildiği sıklıkla gözlenebilecek bir durumdur. Bu ürünler hareketli oluşları, kullanılan çalgıların kişide bıraktığı etki gibi özellikleriyle kültürün aktarımını daha da kolaylaştırmaktadır.

Türkü²

Türk milletinin hissedişinin, dünyayı algılayışının, yaşadığı sevinçlerin, çektiği hasretlerin, yaptığı savaşların, yetiştirdiği kahramanların, bayramlarının, düğünlerinin vücut bulduğu türküler hakkında sözlüklerde, ansiklopedilerde ve türkü araştırmacılarının eserlerinde tanımlamalar yapılmıştır.

² “Türkü”, “Türkülerin Sınıflandırılması” ve “Türk Halk Çalgıları” adlı bölümler, Prof. Dr. Cengiz ALYILMAZ danışmanlığında İsmail ÇOBAN tarafından 2012 yılında hazırlanan yayımlanmamış yüksek lisans semineri olan *Erzurum Türkülerinin Dilin Dört Becerisi Açısından İncelenmesi* adlı çalışmadan hareketle oluşturulmuştur.

Türk Ansiklopedisi'nde türkü “Anadolu'nun sözlü geleneğinde bir ezgi ile söylenen halk şiirlerine verilen ad.”(Türk Ansiklopedisi, 1983, s. 461) şeklinde tanımlanmaktadır.

Müzik Ansiklopedisi 'ndeki türkü tanımı “Halk şiiri ve müziğimizde geniş bir yaratma alanını temsil eden, en tanınmış, yaygın form.” (Say, 2005, s. 528) şeklindedir.

Kaşgarlı Mahmut'un *Divanü Lügat-it Türk*'te kullandığı “ır” ve “yır” kelimeleri türkü kelimesinin bugünkü karşılığı olarak düşünülebilir. *Divanü Lügat-it Türk*'te yır madde başı; koşma, türkü, hava, ır, musikide ırlama, gazel şeklinde, yır-la- madde başı ise şarkı söylemek, ırlamak şeklinde açıklanmaktadır (Atalay, 1991, s. 786-787).

Türkü kelimesi *Kamus-ı Türkî*'de “Türlere mahsus lahnda şarkı, alelittlak şarkı” biçiminde açıklanmıştır. (Sami, 2010, s. 1251).

Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca – Türkçe Lügat*'inde türkü kelimesinin kökeninin dayandığı türkî kelimesini türkiye kelimesi ile birlikte madde başı yapmış ve “Türke mensup, Türkle ilgili.” ifadeleriyle açıklamıştır (Devellioğlu, 1984, s. 1341).

Derleme Sözlüğü 'nde “türke” ve “türki” madde başları birbirlerine gönderilmiş ve bunların “türkü” anlamına geldikleri belirtilmiştir (*Derleme Sözlüğü*, 1978, s. 4013).

Türk Dil Kurumu *Büyük Türkçe Sözlük*'te (2011) türkü kelimesinin Türk kelimesi ile Arapça nispet ekinin bir araya gelmesiyle oluştuğu ve türkünün “Hece ölçüsüyle yazılmış ve halk ezgileriyle bestelenmiş manzume” anlamına geldiği belirtilmiştir. Türkü; *TDK Güncel Sözlük*'te “Hece ölçüsüyle yazılmış ve halk ezgileriyle bestelenmiş manzume”, *Gösterim Sanatları Terimleri Sözlüğü*'nde (1983) “Hece vezniyle yazılmış ve halk ezgisiyle bestelenmiş şiir”, *Edebiyat ve Söz Sanatı Terimleri Sözlüğü*'nde (1948) “Hece tartısıyla yazılmış küçük şarkı”, *Yazın Terimleri Sözlüğü*'nde (1974) “1. Halkın ezgi ile söylediği her türlü deyiş. 2. Saz ozanlarının koşma biçiminde söyledikleri, dördüncü dizeleri her dörtlükte olduğu gibi yinelenen kavuştaklı koşuk.”, *Kişi Adları Sözlüğü*'nde ise “Hece ölçüsüyle yazılmış ve halk ezgileriyle bestelenmiş koşuk” biçiminde tanımlanmıştır.

Fuad Köprülü türküyü lirik mahiyette, mahallî veya bireysel ihtiyaçların ifadesi olarak, millî vezin ile söylenen ve ananevi şekilde ifade edilen küçük halk mahsulleri olarak tanımlamaktadır (Köprülü, 1981, s. 272).

Resimli Türk Edebiyatı Tarihi adlı eserinde Nihat Sâmî Banarlı, “Türk halk şiir ve musiki sanatında en çok değişen söyleyiş, bu yüzden halk şiirinin gizli klasisizmine en uymayan terennüm” (Banarlı, 2001, s. 724) ifadeleriyle türküyü tanımlamaktadır.

Mehmet Özbek, *Folklor ve Türkülerimiz* adlı eserinde türküyü, “Türk halkının ortaklaşa yarattığı sözlü ve ezgili ürünlerdir” (Özbek, 1981, s. 63) şeklinde tanımlamaktadır.

Şükrü Elçin türkünün tanımını yaparken Türk toplulukları arasındaki türkü isimlendirmesine yer vermiş ve türküyü şu şekilde tanımlamıştır: Sözlü veya yazılı edebiyatımızda görülen, duyulan, söylenen yaygın halk mahsulleridir. Doğu ve kuzey Türkleri türkü için aynı kökten gelen yır veya cır adını, batı Türkleri ise Türlere mahsus ezgi anlamına gelen türkü adını kullanmaktadırlar (Elçin, 1981, s. 189).

Türkü, Gökten Ay'ın tanımına göre ise “Usullü veya usulsüz sözlü havalara verilen addır” (Ay, 1999, s. 133).

Güven (2009)'un arka kapak sayfasında yer alan Cengiz ALYILMAZ'a ait türkü tanımını şöyledir:

Acının, kederin, hüznün, çilenin, kaygının; sevincin neşenin, umudun, mutluluğun, huzurun; yangının yakarışın; hoşgörünün; mizahın; eleştirinin ortak adı türküler... Tarihi Türk milletinin tarihiyle denk türküler... “Türk’ü” söyleyen, “Türk’ü” anlatan türküler... Atsız kahramanların üstat şairleri, yazarları kıskandıran ürünü türküler... Ciltler dolusu romanların ifade edemediği duygu ve düşüncelerin en yalın, en içten, en seçkin sözcüklerle, deyimlerle; ezgilerle dile getirildiği türküler...

İgnác Kúnos, Rumeli’ye gelmesinden itibaren Türk halk edebiyatı ürünleri ile karşılaştığını, çiçeğe benzettiği beyitleri bir nebze de olsa öğrenebildiğini belirtmiştir. Bunlar sayesinde Türk folklorunun çok renkli bir ovasının olduğunu, türkü gibi beyitlerden başka renk renk, kokulu ve çok sayıda Türk şiiri ile karşılaşacağını anlamıştır (Kúnos, 2001, s. 31).

İgnác Kúnos’un sözlü Türk edebiyatının enginliği karşısında hayranlığını gizleyememesi, daha yolculuğunun beşinci haftasında karşılaştığı beyit şeklindeki türkülerden Türk halk edebiyatını bu şekilde tasvir edebilmesi türkülerin üstünde taşıdığı kültür yoğunluğundan kaynaklanmaktadır.

Cem Dilçin ise türkülerin zengin bir yapıya sahip olduğunu türkünün tanımını yaparken şu şekilde dile getirmiştir: “Türkü, türlü ezgilerle söylenen, bir anonim halk şiiri nazım biçimidir. Söyleyeni belli, kişisel halk şiiri biçimleri arasına giren türküler de vardır. Türkü her iki bölüğe de girebildiğinden halk edebiyatının en zengin alanıdır” (Dilçin, 1983, s. 289).

Türkü hakkında yapılmış olan bütün tanımların ortak özelliği türkünün; Türklere ait olması, bir ezgisinin olması, sözlü edebiyat ürünü olması, halkın kendi edebiyat ürünü olması, değişik coğrafyalarda hayatını sürdüren Türk devlet ve topluluklarında da farklı isimlerle de olsa var olması, söyleniş yapısının çok fazla değişiklik göstermesidir.

Türkülerin Sınıflandırılması

Türküler, değişik şekillerde ve değişik konularda söylendiği için buna coğrafyalar arası farklar da dâhil olunca çok farklı durumlarda karşımıza çıkmaktadırlar. Türkülerin sınıflandırması ile ilgili olarak birçok araştırmacı çalışma yapmıştır. Bunlardan Salih Turhan, Hikmet Dizdaroğlu, Mehmet Özbek ve Merdan Güven’in yapmış oldukları sınıflandırmalar sentezlenerek bir tablo oluşturulmuştur:

Tablo 1. Türkülerin Sınıflandırılması

1. Ezgilerine Göre	2. Konularına Göre	3. Yapılarına Göre
1.1. Usullü	2.1. Ninniler ve Çocuk Türküleri	3.1. Mani Kıtalarından Kurulu Türküler
1.1.1. Oyun Havaları	2.2. Doğa Üzerine Türküler	3.2. Dörtlüklerle Kurulu Dördüncü Dizeleri Kavuştak Olan Türküler
1.2. Usulsüz	2.3. Kahramanlık Türküleri	3.3. Dörtlüklerle Kurulu Türküler
1.2.1. Uzun Havalalar	2.4. Askerlik Türküleri	3.4. Bentleri Dörtlük, Kavuştağı Tek Dize Olan Türküler
1.2.1.1. Divan	2.5. Tören Mevsim Türküleri	3.5. Bentleri Dörtlük, Kavuştağı İki Dizeli Türküler
1.2.1.2. Bozlak	2.6. İş ve Meslek Türküleri	3.6. Bentleri Dörtlük, Kavuştağı Üçlük Olan Türküler
1.2.1.3. Koşma	2.7. Eşkıya Türküleri	3.7. Bentleri de Kavuştakları da Dörtlük Olan Türküler
1.2.1.4. Hoyrat	2.8. Acıklı Olaylarla İlgili Türküler	3.8. Bentleri Dörtlük, Kavuştakları Beşlik Olan Türküler
1.2.1.5. Çukurova	2.9. Güldürücü Türküler	3.9. Üçlüklerden Kurulu Türküler
1.2.1.6. Barak	2.10. Karşılıklı Türküler	3.10. Bentleri Üçlük, Kavuştağı Tek Dizeli Türküler
1.2.1.7. Maya	2.11. Oyun Türküleri	3.11. Bentleri Üçlük, Kavuştağı İki Dizeli Olan Türküler
1.2.1.8. Gurbet Havası	2.12. Ölüm Türküleri	3.12. Bentleri de Kavuştakları da Üçlüklerle Kurulu Türküler
1.2.1.9. Yol Havası	2.13. Lirik Türküler	
1.2.1.10. Ağıt	2.14. Satirik Türküler	
1.2.1.11. Koşma	2.15. Pastoral Türküler	
1.2.1.12. Kayabaşı	2.16. Didaktik Türküler	
1.2.1.13. Garip		
1.2.1.14. Kerem		

- 3.13. Bentleri Üçlük, Kavuştakları Dörtlük Olan Türküler
 3.14. İki Dizeli Türküler
 3.15. Bentleri İki, Kavuştakları Bir Dizeli Türküler
 3.16. Bentleri de Kavuştakları da İki Dizeli Türküler
 3.17. Bentleri de Kavuştakları da Altı Dizeli Türküler

(Turhan, 1992, s. 17-18; Dizdaroğlu, 1969, s. 105-121; Özbek, 1981, s. 67 - 87; Güven, 2012, s. 73 - 95).

Salih Turhan, Türk Halk Müziğini ikiye ayırarak tasnif etmiştir. Bu tasnif kırık ve uzun havalar ayırımından oluşmaktadır. Turhan sınıflamasında daha çok ezgisel ve konuya göre bir sınıflama yapmış, türkülerini yapılarına göre sınıflamamıştır. Hikmet Dizdaroğlu ise sınıflamasını türkülerin ezgilerine, konularına ve yapılarına göre yapmıştır.

Özbek de Türkülerini ezgilerine, konularına ve şekil yapılarına göre sınıflandırmış ve bu sınıflamayı yaparken de şunları dile getirmiştir: “Türküler, yöreden yöreye göre de ad değiştirirler. Anadolu’da türkü sözü yerine deyiş, deme, hava, yır, şarkı, düzme, Anadolu dışında Türkçe konuşulan yerlerde, yır (Tatar, Kırgız, Kazak, Baraba), beyit (Tarancı, Tatar, Nogay), ölüng (Kazak), koşuk (Kazak, Kırgız), goşgu (Türkmen) denildiği görülür” (Özbek, 1981, s. 66).

Türk Halk Çalgıları

Dünya üzerindeki bütün milletlerin nasıl ki kendi halk şarkıları varsa hepsinin de kendine has çalgı aletleri vardır. Çünkü bir milletin duygularının bir araya geldiği halk şarkılarında farklı bir kültüre ait çalgı aletini ağırlıklı olarak kullanmaları düşünülemez.

“Çin ortalarından Macaristan ovalarına kadar uzanan bir alanda, binlerce yıl hayatını sürdüren Türk toplumunun, müzik ihtiyacını gidermek için kullandığı, çeşitli karakterde birçok çalgısı olması doğaldır” (Özbek, 1981, s. 88).

Yapılan incelemeler sonucu Türklerin kullandığı çalgıların, telli, nefesli, vurmali, yaylı oldukları tespit edilmiştir. Türklerin kullandığı çalgılar şunlardır:

Tablo 2. Türk Halk Çalgıları

Telli Çalgılar	Telli - Yaylı Sazlar
<ul style="list-style-type: none"> • Cura • Tanbura • Divan • Bas divan • Tar • Bağlama, Bozuk, Çöğür • Bulgarı 	<ul style="list-style-type: none"> • Kemeçe • Kabak kemane • Kamaça • Kopuz, İklğ • Rebab, Eğit
Vurmali Sazlar	Nefesli Sazlar
<ul style="list-style-type: none"> • Davul (Nağara), Koltuk Davulu • Tef, kudüm • Darbuka, • Blok ritm • Zilli maşa, Çarpara, Parmak zilleri, Kaşık • Nevbe • Leğen – Bakraç – Tepsi – Sini - Güğüm 	<ul style="list-style-type: none"> • Mey • Kaval (Dilli – Dilsiz) • Sipsi • Zurna • Düdük • Çığirtma • Çifte, Tulum – çifte • Balaban

(Özbek, 1981, s. 88 - 89; Güven, 2012, s. 147 - 181; Ay, 1999, s. 139; Turhan, 1992, s. 18 - 19)

Bugün Türk halk müziğinde kullanılmış birçok çalgı aletinin yapıcısı ve kullanıcılarının yokluğu hakkında Turhan (1992, s. 409) şunları dile getirmektedir: “Türk halk çalgılarının bölgeler

arası çeşitlerinden benim tespit edebildiğim (50 kadar) çalgı vardır ki bunların da hemen birçoğu, yapıcısı ve çalıcısı kalmadığı için ortadan kalkmış ya da kalkmak üzeredir.”

İsmail TÜRÜT’ün Pıryoz - Kıyı Türküleri (2003) adlı albümünde yer alan Karadeniz’e Doğru adlı horon niteliğindeki eseri de Türk yaşayışının bir örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Horonun söz varlığı incelendiğinde Türkiye’nin Karadeniz Bölgesi’nin coğrafi sınırları içinde yer alan yörelerin bir yolculuk haritası gibi ele alındığı, buralardaki yer adları, zaman zaman buraların neyinin meşhur olduğu, yer yer buralarda nelerin yetiştiği, buralarda neler yapılabileceği, buralarda yaşayan insanların ne yiyip içtiği, hangi değerlere sahip oldukları bazı kalıplaşmış dil öğeleriyle ve geniş bir söz varlığıyla sunulmaktadır.

Türkçe eğitimi ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde müzik genelinde şarkı ve türkülerin kullanımı ile ilgili olarak yapılmış birkaç çalışmayı şu şekilde dikkatlere sunmak mümkündür:

Kanatlı ve Çekici (2013) Türkçe öğretiminde disiplinlerarası çalışmalara dikkat çekerken bu hususta müziğin yerine değinmektedir. Gürel (2019) yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde temalara uygun olarak şarkılar oluşturulması üzerinde durmaktadır. Becel (2014) Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere geliştirilen müzikal beyin ile ilgili bir uygulamayı irdelemektedir. Kana, Özekinci, Kızıldağ ve Uzan (2017) popüler şarkıların dilin doğru kullanımına etkisini yabancı dil olarak Türkçe öğretimi açısından incelemektedir. Arslan ve Adem (2010) yabancılar Türkçe öğretiminde görsel ve işitsel araçların kullanımına dair araştırmaları ile bu konu üzerinde durmuşlardır. Çangal (2012) yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür taşıyıcısı olarak türküler üzerine araştırma gerçekleştirmiştir. Tekşan ve Süğümlü (2018) Türkçe eğitiminde türkülerin kullanılması hakkında araştırmalarını yürütmüşlerdir. Demirci (2019) yabancılar Türkçe öğretiminde şarkıların kullanımı üzerine araştırmasını gerçekleştirmiştir. Yılmaz (2022) yabancılar Türkçe öğretimi alanında yine müziğin kullanımı ile ilgili araştırmasını gerçekleştirmiştir. Gürdal (2012) yabancılar Türkçe öğretiminde altyazılı kliplerin üzerine çalışmasında eğilmiştir. Tanrikulu ve Koyuncu (2020) yabancılar Türkçe öğretiminde çocuk şarkılarının değerler eğitiminde kullanımı üzerine çalışmalarını gerçekleştirmişlerdir...

Alanyazına katkı sunmak doğrultusunda çalışmanın amacını Karadeniz’e Doğru adlı horon niteliğindeki eserde yer alan kültürel unsurların, ulusal değerlerin ve kalıplaşmış dil öğelerinin belirlenmesi oluşturmaktadır. Bu amaçla şu sorulara cevap aranmaktadır:

1. Horonun söz varlığı ile ilgili durum nasıldır?
2. Söz konusu eserde Türk kültürüne dair yer alan kültürel unsurlar nelerdir?
3. Eserde yer alan ulusal değerler nelerdir?
4. Eserdeki kalıplaşmış dil öğeleri nelerdir?

Yöntem

Bu bölümde çalışmada kullanılan araştırma deseni, çalışma grubu, veri toplama yolları ve veri analizi hakkında bilgi verilmektedir.

Araştırma Deseni

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi tercih edilmiştir. Tarama yöntemi; bilinen olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tespit edilmeye çalışılır. Herhangi bir etkileme çabası söz edilmez (Karasar, 2012, s. 77).

Çalışma Grubu

Bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Horon niteliğindeki türkülerden İsmail TÜRÜT'ün Piryoz - Kıyı Türküleri (2003) albümünde yer alan Karadeniz'e Doğru adlı horon ele alınmıştır. Bu eserin ele alınmasındaki amaç içerdiği kültürel unsurların ilk dinleyişte bile fazlaca dikkat çekmesi olmuştur.

Verilerin Toplanması

Veriler toplanırken Karadeniz'e Doğru adlı eser YouTube video paylaşım sitesinden açılarak ilk önce kulaklık yardımıyla dinlenerek yazıya aktarılmıştır. Yazıya aktarma sürecinde bazı yer adlarının anlaşılmasında sebebiyle internet ortamında araştırma yapılarak bu yer adlarının doğru bir şekilde yazımına mümkün olduğunca dikkat edilmiştir. Horonda yer alan yöresel ağız özellikleriyle seslendirme sebebiyle anlaşılmasında bazı sözcükler için Artvin, Rize ve Trabzon'da yaşayan 3 kişiden destek alınmış ve sözcüklerin doğruluğu sağlanmaya çalışılmıştır.³

Verilerin Analizi

Ortaya çıkan metin üzerinde söz varlığını tespit etmek, maddi ve manevi kültür unsurlarını belirlemek, ulusal değerleri tespit etmek ve kalıplaşmış dil öğelerini belirlemek amacıyla içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde “ölçümlerin birimleri üzerinde, özellikle mesajların çeşitliliği ve sıklığı, belli bir konuşma kalıbının ya da sözcük grubunun kaç kere kullanıldığı üzerinde durur” (Merriam, 2013, 195).

Bulgular

Söz Varlığı

İncelenen horon örneğinde toplamda 368 sözcük / sözcük grubu bulunmaktadır. Bu kavram işaretleri 289 farklı sözcükten / sözcük grubundan oluşmaktadır. Horonda yer alan sözcükleri geçiş sıklıkları ile birlikte aşağıdaki gibi dikkatlere sunmak mümkündür:

Tablo 3. Karadeniz'e Doğru Adlı Horonda Yer Alan Sözcükler ve Geçiş Sıklıkları

Sözcük / Sözcük Grubu	Geçiş Sıklığı	Sözcük / Sözcük Grubu	Geçiş Sıklığı
Abana	1	insan	1
açık	1	işte	1
ad	2	iyi	2
adım	1	İyidere	1
ağır-	1	İzmit	1
Akçaabatlı	1	kadar	1
Akçakoca	1	kal-	1
al-	4	Kale (<i>yer adı</i> . Rize Kalesi)	1
alabalık	1	kanıtla-	1
alacak	1	kanlı	1
alın	1	kapı	1
Alucra	1	kâr	1
Amasya	1	Karadeniz	2
ancak	1	Karadereli	1
anlat-	1	Karamürsel	1
ara	1	Karasu	1
ara-	1	karşılan-	1
Ardeşen	1	Kastamonu	1
Arhavi	1	kemençe	2

³ Bu süreçte desteklerini esirgemeyen Mesut TABAN'a, Erdiç ÜST'e ve Taha Yasin BASTEM'e çok teşekkür ederim.

arı	1	keyif	1
Arsin	1	kır-	1
Artvin	1	kimse	1
aş-	3	kok-	1
atabarı	1	koku	2
atmaca	2	kömür	1
Ayder	1	liman	1
Bafra	1	memleket	1
bal	1	merak	1
bana	1	mert	1
baş	1	mı / mi	3
başka	1	nam	1
beçik	1	ne	2
bele / böyle	1	neden	1
Beşikdüzü	1	nefis	1
bıçak	1	nice	1
bıldırcın	1	nifak	1
bil-	1	nokta	1
bin bir	1	Of	1
bir	7	oğul	1
birlik	1	ol-	6
bizim	1	olma-	1
bol	1	omuz omuza	1
Bolu	2	on	1
Bozkurt	1	onu	1
böyle	1	ora	2
bu	1	Ordu	1
bul-	2	ortak	1
Bulancak	1	oyna-	1
canım	1	ön	1
canlı	1	özellik	1
cesur	1	Pazarlı	1
Cide	1	pek	1
coş-	1	peş	1
Çakallı	1	pişmaniye	1
çal-	1	Potomya	1
Çarşamba	1	rahatla-	1
çay	4	Rize	1
Çayeli	1	sabır taşı	1
Çaykaralı	1	sağlam	1
çek-	1	sahil	1
çeşit	1	Sakarya	1
çiçek	1	Salarha	1
çok	4	sallan-	1
da / de	14	Samsun	2
dağ	4	sanat	1
daha	1	Sapanca	1
dakika	1	sar-	1
damak	1	sel	1
dargınlık	1	sen	1
dayı	1	sevda	1
de-	2	sevdalık	1
delikanlı	2	sınır	2
dere	1	sil-	1
Derepazarı	1	silah	1
dik	1	siyah	1
direk	1	siyaset	1
doğru	1	soğuk	1
dolan- / dolaş-	2	sohbet	1
dost	1	su	1
doyama-	1	suya gir-	1

duman	1	sür-	1
dur-	5	Sürmeneli	1
durak	1	şen	1
duy-	1	şirleş-	1
duyur-	1	şimdi	1
düğün	1	şöhret	1
Düzce	1	tabanca	1
eğe	1	tanımayan	1
el	1	tara-	1
el (gurbet)	1	taraf	1
elli	1	taş ocağı	1
elma	2	taşı-	1
emek	1	Taşlıdere	1
emel	1	tat	2
en	1	Temel	1
ender	1	Tirebolu	1
eski	1	tohum	1
Espiye	1	Tonyalı	1
et	1	tornavida	1
et-	1	Tosya	1
etraf	1	Trabzon	1
farklı	1	tulum	1
fasulye	1	tut-	1
fındık	1	tutama-	1
Fındıklı	1	tutku	1
fırtına	1	tütün	1
gariban	1	uğra-	1
geç-	3	ulaşım	1
gel-	2	unutulmaz	1
gere gere	1	uşak	1
Gerede	1	Uzungöl	1
gez-	1	uç	1
gibi	1	Vakfikebir	1
gideme-	1	var	2
gir-	2	vatan	1
Giresun	1	vazgeçilmez	1
göğüs	1	ver-	1
Gölcük	1	Viçe (Fındıklı ilçesinin eski adı)	1
gönül	1	vur-	1
gör-	3	yağ	1
Görece	1	Yağlıdere	1
görme-	1	yaklaş-	1
göz	2	yanaş-	1
gurbet	2	yap-	2
gündüz	1	yaslan-	1
güven	1	yaşa-	3
güzel	2	yaşlı	1
halk	1	yatak	1
hasım	1	yemek	1
hasta	1	yer	1
Havza	1	yet-	1
hele	1	yılma-	1
Hendek	1	yiğit	1
her	2	yol	3
herkes	1	Yomra	1
hırçın	1	yürekli	1
Hopa	1	yürü-	3
horon	1	zaman	2
iç-	1	zati / zaten	1
için	1	zekâ	1

çinde	1	Ziraat (<i>yer adı</i> Rize ilinde çay bahçesi)	1
İkizdere	1	Zonguldak	1
ilçe	1	zor	1
ilk	1	zorlu	1
inci	1		

Tablo 3 incelendiğinde horonda **da / de** bağlacı 14 kere; **bir** 7 yerde; **ol-** 6 defa; **dur-** 5 kez; **al-, çay, çok, dağ** 4'er defa; **aş-, geç-, gör-, mı / mi, yaşa-, yol, yürü-** 3'er defa; **ad, atmaca, Bolu, bul-, de-, delikanlı, dolan- / dolaş-, elma, gel-, gir-, göz, gurbet, güzel, her, iyi, Karadeniz, kemeçe, koku, ne, ora, Samsun, sınır, tat, var, yap-, zaman** kavram işaretleri de 2'şer kere yer almaktadır. Horonun söz varlığının zengin oluşunu söylemek mümkündür.

Yer Adları

Yer adları kültürün ve dilin önemli temsilcileridir. Dili öğrenenler tarafından o dilin konuşulduğu coğrafyalar ve özellikleri de öğrenilmeye çalışılır. İncelenen Karadeniz'e Doğru adlı horonda yer adlarına da sıklıkla yer verildiği ve zaman zaman da bu yer adlarının işaretlediği bölgelerin özelliklerine değinildiği görülmektedir. Horonda geçen yer adlarını şu şekilde dikkatlere sunmak mümkündür:

Tablo 4. Karadeniz'e Doğru Adlı Horonda Geçen Yer Adları

Abana	Düzce	Ordu
Akçaabat	Elma Dağı	Pazar
Akçakoca	Espiye	Potomya
Alucra	Fındıklı	Rize
Amasya	Gerede	Sakarya
Ardeşen	Giresun	Salarha
Arhavi	Gölcük	Samsun
Arsin	Görece	Sapanca
Artvin	Havza	Sürmene
Ayder	Hendek	Taşlıdere
Bafra	Hopa	Tirebolu
Beşikdüzü	İkizdere	Tonya
Bolu	İyidere	Tosya
Bozkurt	İzmit	Trabzon
Bulancak	Kale	Uzungöl
Cide	Karadeniz	Vakfikebir
Çakallı	Karadere	Viçe
Çarşamba	Karamürsel	Yağlıdere
Çayeli	Karasu	Yomra
Çaykara	Kastamonu	Ziraat
Derepaşarı	Of	Zonguldak

Tablo 4 incelendiğinde horonda şehir, ilçe ve yöresel bölgelerin adlarına ek olarak Karadeniz bölgesine gidildiğinde yapılması gerekenler listesinde yer alacak nitelikteki özelliklere sahip mekân adlarına (Kale Rize Kalesi, Ziraat Ziraat Çay Bahçesi vb.) da yer verildiği görülmektedir. Horonda 63 farklı yer adı anılmaktadır.

Maddi Kültür Unsurları

Yabancı dil öğretiminde dilin ait olduğu kültüre dair maddi ve manevi kültür unsurları da öğrenciler tarafından bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde öğrenilmektedir. Öğretim programları, öğreticiler, ders kitapları da bu duruma aynı şekilde olanak sunmaktadır. Karadeniz'e Doğru adlı horonda da maddi ve manevi kültür unsurları sıklıkla yer almaktadır. Horonda yer alan maddi kültür unsurlarını aşağıdaki gibi belirtmek mümkündür:

Tablo 5. Karadeniz’e Doğru Adlı Horonda Yer Alan Maddi Kültür Unsurları

alabalık	kemençe
arı	kömür
atmaca	pişmaniye
bal	silah
bıçak	siyah inci
bıldırın	su
çay	tabanca
çiçek	taş ocağı
eğe	tornavida
Elma	tulum
et	tütün
fasulye	yağ
findık	

Tablo 5 incelendiğinde horonda maddi kültür unsuru olarak değerlendirilebilecek, yeme-içme, kullanılan aletler ile ilgili kavram işaretlerinin yer aldığı görülmektedir.

Manevi Kültür Unsurları

Karadeniz’e Doğru adlı horonda geçen manevi kültür unsurları Tablo 6’da sunulmaktadır:

Tablo 6: Karadeniz’e Doğru Adlı Horonda Yer Alan Manevi Kültür Unsurları

dost	mert
gurbet	yiğit
insan canlısı	yürekli

Tablo 6 incelendiğinde manevi kültür unsurları arasında değerlendirilebilecek genel anlamda Türk milletinin özel bağlamda da Karadeniz insanının olmazsa olmaz değerlerini içeren 6 unsur tespit edilmiştir.

Kalıplaşmış Dil Ögeleri

Deyimler

Karadeniz’e Doğru adlı horonda deyimlerin zengin bir şekilde yer aldığı görülmektedir. Düzyazı formunda yazılmış birkaç sayfalık bir metinde yer alacak kadar nicelikte deyimlerin horonda yer aldığı tespit edilmiştir. Bu deyimlerin birçoğunu Türkçenin kavram işaretleme yollarından birisi olan nesne + fiil türündeki fiil deyimlerinin oluşturduğu dikkat çekmektedir.⁴ Horonda yer alan deyimler Tablo 7’de gösterilmektedir:

Tablo 7. Karadeniz’e Doğru Adlı Horonda Yer Alan Deyimler

alacağını al-	gündüz gözüyle gör-
anlı açık dik yürü-	kapı çal-
bir adım önde dur-	keyif ver-
birlik ol-	kokusu gel-
canı çek-	namı yürü-
dağları aş-	nifak tohumlarını kır-
daha sağlam yürü-	omuz omuza dur-
damak tadını bul-	sanat ol-
-dan adını al-	sevda kok-
dargınlıkları sil-	sohbet et-
duman sar-	suya gir-
emeği var ol-	şöhreti sınırları aş-

⁴ Türkiye Türkçesindeki deyimler ve deyimlerin dil öğretiminde kullanımı hakkında ayrıntılı bilgi için bk. Alyılmaz, S. (2017); Alyılmaz, C. (2003).

fırtına gibi oyna-	tadına hasta ol-
geçmeyip uğra-	tulumla coş-
göğsünü gere gere yürü-	yol al-
gönlünü al-	yolları gez-
gözü pek ol-	zorlu yolları aş-

Tablo 7 incelendiğinde Karadeniz'e Doğru adlı horonda 34 farklı deyim yer aldığı görülmektedir. Bu deyimlerin Standart Türkiye Türkçesi ve Karadeniz yöresi ağızlarında kullanılan deyimlerden oluştuğu belirlenmiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde müziğin, müzikal unsurların kullanımı araştırmacıların dikkatini çeken ve ilgi gören bir araştırma konusu olmuştur. Anadolu coğrafyasında Türk kültürünün zengin parçalarından birisi olan Karadeniz bölgesindeki müzik geleneğinin önemli bir parçası olan horonların da bu açıdan ele alınmasına dikkat çekmek üzere kaleme alınan bu çalışmada horonun -incelenen horon özelinde- Türk kültürünün Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere aktarılmasında işlevsel bir önem taşıyacağı tespit edilmiştir.

Horonların söz varlığının genelde müzikal unsurlarla birleşiminde hızlı bir şekilde dile getirilmesi -incelenen eserde olduğu gibi kullanımların- yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sonraki seviyelerde (B2, C1 gibi) kullanımını doğru kılacaktır. Ancak horonlar incelendiğinde yavaş bir şekilde söz varlığının sunulduğu örneklerle de karşılaşılmaktadır. Öğretimde kullanılacak horon örneğinin işitsel boyuttan kurtarılıp dokunsal boyuta da taşınması dansla birleştirilmesi Türkçe öğretimini daha eğlenceli bir hâle taşıyacaktır. Kana, Özekinci, Kızıldağ ve Uzan (2017) da uluslararası öğrencilerden derste kullanılan şarkılarla ilgili materyallere ait görüş aldıkları çalışmalarında öğrencilerin bu materyallerle dersin eğlenceli geçtiği görüşüne sahip olduklarını belirlemişlerdir.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin veya yabancı dil öğrenen Türklerin, eğlence amaçlı müzik dinleyen (özellikle genç)lerin hızlı söylemlere dayalı (rap olarak anılan) müziklerden hoşlandıkları bunları hızlıca söylemeye çalıştıkları da bilinen bir gerçektir.

Karadeniz'e Doğru adlı horonda söz varlığı açısından geniş bir havuz karşımıza çıkmaktadır. Horonda 368 sözcük / sözcük grubunun 289 farklı sözcük / sözcük grubundan oluşması horonun dil öğretiminde kullanılmasında bu sözcüklerin hepsinin öğrenilmesi mümkün olmasa da yine de öğrencilerin söz varlığına önemli katkı sunacağını düşündürmektedir. Murphey, 2002; Tagliatela 2012 gibi araştırmalar da dil öğretiminde kullanılacak şarkılar ve şarkılara bağlı etkinliklerle kelime öğretiminin zenginleştirilebileceğini dile getirmektedir.

Dilin yaşadığı coğrafyanın her bir bölümü kendi içinde dili yaşatmak için elinden geleni ortaya koymakta; dile yeni katkılar sunmaktadır. Bu çabalar içinde dilin sonraki kuşaklara aktarımında önemli rol oynayan halk şarkıları / türküler aynı zamanda katkılarını dilin yabancı dil olarak öğretilmesinde de kullanıma imkân tanımaktadır. Bu yer adlarının ve yörede yaşayan insanların özelliklerinin, neye değer verdiklerinin, neyi yapabildiklerinin de beraberinde verilmesi Türkçeyi öğrenenler için Karadeniz'e Doğru adlı horonu değerli kılmaktadır. Horonda 63 yer adının 3'ünün 2'ser defa tekrar edilmesiyle toplamda 66 defa verilmiş olması dikkat çeken sonuçlar arasındadır.

Horonda 25 maddi; 6 manevi kültür unsurunun dikkate sunulduğu tespit edilmiştir. Maddî kültür unsurlarının genelde yeme-içme ve kullanılan aletler üzerine yoğunlaştığı; manevi kültür unsurlarının ise Türk milletinin manevi değerlerinden sadece birkaçıyla şekillendiği görülmektedir. Tekşan ve Süğümlü (2018) türkülerin Türkçe eğitiminde kullanımı üzerine yaptıkları çalışmalarında

türkülerin Türkçe eğitimine birçok açıdan zengin içerik sunduğunu, türkülerin Türkçe eğitimi ile yapılması istenen kültür aktarımı için önemli ürünler olduğunu dile getirmektedir. Çangal (2012) da kültür taşıyıcısı olarak türkülerin yabancılara Türkçe öğretimi alanında kullanılmasının öğretimi zenginleştireceği yönünde görüş belirtmektedir. Suyer (2022) de türkülerin Türk kültür ve dil unsurlarını en yalın, en özgün biçimde taşıdığını vurgulamaktadır. Er (2015) kültür ve dil becerileri arasındaki ilişkiyi incelerken Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde görevli olanların öğrencilerin şarkılarda kültürü fark ettiklerine yönelik görüş belirttiklerini dile getirmektedir. Karadeniz'e Doğru adlı horonun da kültürel öğeler açısından zengin bir ürün olduğunu söylemek mümkündür.

Karadeniz'e Doğru adlı horonun 34 farklı deyim içermesi sebebiyle Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde önemli bir parça olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Standart Türkiye Türkçesinde yer alan deyimlere ek olarak Karadeniz yöresi ağızlarına ait deyimlerin de öğrenciler tarafından bilinip öğrenilmesi öğretime değer katacaktır.

Horonların yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımında iki engel olduğu akla gelebilir. Birincisi bazı horonların çok hızlı oluşu; ikincisi horonlardaki yöresel ağız kullanımı. Geliştirilecek projelerle hızlı horonların yavaş söylenmesiyle oluşturulacak kayıtlar yapılabilir. Yöresel ağız kullanımları en aza indirgenebilir. Yöresel ağız kullanımları ile ilgili etkinlikler gerçekleştirilerek söz varlığı üzerindeki doğru ve yanlış kullanımların arasındaki farka dikkat çekilebilir. Alyılmaz ve Alyılmaz'a (2018) göre de ağız bilimi ile ilgili materyaller, Türkçenin eğitimi ve öğretiminin, Türk dil bilgisinin, Türk dili tarihinin, Türk edebiyatının, Türk kültür ve medeniyetinin araştırılması ve incelenmesi söz konusu olduğunda en az Türkçenin diğer kaynakları kadar değerlidir.

Horonların daha fazla örnek üzerinde inceleme gerçekleştirilerek yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımı üzerine çalışmalar gerçekleştirilebilir.

Kaynaklar

- Alyılmaz, C. (2003). Türkçede fiil deyimleri ve öğretimi üzerine. *Türk Dili*, 620, 534-540.
- Alyılmaz, S. (2017). *Türkçede nesne tekrarlı fiiller*. Kesit Yayınları.
- Alyılmaz, S., & Alyılmaz, C. (2018). Ağız bilimi çalışmalarının Türkçe öğretimi açısından önemi. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 4, 7-38.
- Arslan, M., & Adem, E. (2010). Yabancılara Türkçe öğretiminde görsel ve işitsel araçların etkin kullanımı. *Dil Dergisi*, 147, 63-86.
- Atalay, B. (1991). *Divanü lügat-it Türk dizini*. Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Ay, G. (1999). *Folklor (halk bilim) genel bilgiler, oyun, müzik*. Pan Yayıncılık.
- Banarlı, N. S. (2001) *Resimli Türk edebiyatı tarihi*. MEB Basımevi.
- Becel, A. (2014). Yabancılara Türkçe öğretimi için geliştirilen müzikal beyin eğitmeni: earworm(s). *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 99-107.
- Çangal, Ö. (2012). Yabancılara Türkçe öğretiminde kültür taşıyıcısı olarak türküler. *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*, 2(2), 9-20.
- Çoban, İ. (2012). *Erzurum türkülerinin dilin dört becerisi açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Semineri]. Atatürk Üniversitesi.

- Demirci, E. Ö. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde şarkı kullanımı seviye A1* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Devellioğlu, F. (1984). *Osmanlıca - Türkçe ansiklopedik lügat*. Aydın Kitabevi.
- Dilçin, C. (1983). *Örneklerle Türk şiir bilgisi*. TDK Yayınları.
- Dizdaroğlu, H. (1969). *Halk şiirinde türler*. Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Elçin, Ş. (1981). *Halk edebiyatına giriş*. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Er, O. (2015). *Yabancılar Türkçe öğretim uygulamalarının kültürel farkındalık oluşturma açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Gürdal, A. (2012, May 4-6) *Yabancılar Türkçe öğretiminde alt yazılı kliplerin yeri*. In: 2nd International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics (FLTAL'12), Sarajevo.
- Gürel, N. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bir materyal çalışması: Temalara uygun şarkılar oluşturma. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 4(2), 305-321.
- Güven, M. (2009). *Türküler dile geldi*. Ötüken Neşriyat.
- Güven, M. (2012) *On bin yılın türküsü*. Fenomen Yayıncılık.
- <https://www.youtube.com/watch?v=A0qEXq6Xk1Y>
- Kana, F., Özekinci, Z., Kızıldağ, İ. ve Uzan, M. F. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde günümüz popüler şarkıların dilin doğru kullanımına etkisi. *Aydın TÖMER*, 2(1), 24-36.
- Kanatlı, F., & Çekici, Y. E. (2013). Türkçe öğretiminde disiplinler arası olanaklar. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 223-234.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi* (24. Basım). Nobel Akademi.
- Köprülü, F. (1981). *Türk edebiyatı tarihi*. Ötüken.
- Kúnos, I. (2001). *Türk halk edebiyatı*. Tuncer Gülensoy (Yay. Haz). Akçağ Yayınları.
- MEB. Türk ansiklopedisi. (1983). *MEB Devlet Kitapları*.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. Selahattin Turan (Çev. Ed.). Nobel Akademi.
- Murphey, T. (2002) *Music and Song*. Oxford University Press.
- Özbek, M. (1981). *Folklor ve türkülerimiz*. Ötüken Yayıncılık.
- Sami, Ş. (2010). *Kamus-ı Türkî*. TDK Yayınları.
- Say, A. (2005). *Müzik ansiklopedisi*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Suyer, G. (2022). Türkülerdeki isim grubu örnekleri üzerine bir inceleme. *BUGU Dil ve Eğitim Dergisi*, 3(2), 106- 118.
- Tagliatalata, A. (2012). Exploiting sound and music for foreign / second language acquisition. *Linguistic Insights*, 114-128.

- Tanrikulu, L., & Koyuncu, A. (2020). Erken yaşta yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde çocuk şarkılarının değerler öğretiminde kullanımı. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(2), 221-230.
- TDK (1993). Derleme sözlüğü. TDK Yayınları.
- TDK (2011). Büyük Türkçe sözlük. TDK Yayınları.
- Tekşan, K., & Süğümlü, Ü. (2018). Türkülerin Türkçe eğitiminde kullanılabilirliği. *Sakarya University Journal of Education*, 8(4), 286-299.
- Turhan, S. (1992a). *Anadolu halk türküleri ve ezgileri*. Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Turhan, S. (1992b). *Türk halk musikisinde çeşitli görüşler*. Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Yılmaz, N. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde müzik ve ritim aracılığı ile dil öğretimi. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

EK 1: Karadeniz'e Doğru Adlı Horonun Sözleri

Karadeniz'e doğru dedim bir yol alalım
 İzmit Bolu Gerede Tosya'dan dolanalım
 Gölcük'ten geçer çeker pişmaniyeyi canım
 Elmasının tadına hastayım Sakarya'nın

Karamürsel Sapanca Hendek'te var dostlarım
 Karasu unutulmaz sende yaşadıklarım
 Düzce Akçakoca'nın çok gezdim yollarını
 Ender zamanlarıma çaldım kapılarını

Kömür siyah incisi sahili Zonguldak'ın
 Ulaşım rahatlanır Bolu olmasa dağın
 Beçik oğlu dayıma geçmem uğrayacağım
 Çok emeği var bana da gönlünü alacağım

Kastamonu'ya dursak Cide'de suya girsek
 Bozkurt'u Abana'yı gündüz gözüyle görsek
 Amasya Elma Dağı Çakallı'da sallandık
 Düğündü geldiğimiz Samsun'da karşılandık

Çarşambayı sel vurur Havza'yı sarar duman
 Limanda uşaklarla sohbet ettik bir zaman
 Bafra insan canlısı da çoktur hasmı kanlısı
 Yiğittir yüreklidir merttir delikanlısı

Samsun tütün yatağı da Ordu'da boldur fındık
 Giresun'a girmeden et yemek için durduk
 Espiye Tirebolu sevda kokar Bulancak
 Ne kaldı Görele'ye on dakika sürer ancak

Alucra Yağlıdere halkı gurbet ellere
 Anlı açık dik yürür de göğsünü gere gere
 Zorlu yolları aştık Trabzon'a yaklaştık
 İlk durak Beşikdüzü de her tarafı dolaştık

Duymasın kemeçeyi de tutmak zor olur onu
 Fırtına gibi oynar Akçaabatlı horonu
 Başkadir Tonyalı'nın kemeçeye merağı
 Neden farklı oluyor Vakfikebir'in yağı

Bıçak Sürmenelinin de ver silahı Yomra'ya
 Bir delikanlı yetti Arsin'i duyurmaya
 Uzungöl Çaykaralı da her yere namı yürür
 Of'un özelliğidir bir adım önde durur

Etrafi bir tarayın elli üçü arayın
 Rize'ye mi yanaştık kokusu geldi çayın
 Girdik İyidere'ye peşi Derepazarı
 En iyi balı yapar İkizdere'de arı

Geçilir mi görmeden Kaleyi Ziraatı
 Çayı orada içmek keyif veriyor zati
 Yılmaz Karadereli cesurdur gözü pektir
 Gurbette garibanın yaslandığı direktir

Taşlıdere Salarha gördüm taş ocağımı
 Potomya siyasetten aldı alacağımı
 Çayeli çay vatani çaydan aldı adını
 Fasulye sanat oldu buldu damak tadını

Dağları aşıyorum tulumla coşuyorum
 Ayder'i tanımayan demesin yaşıyorum
 Atmaca bildircimi görünce durmaz hele
 Pazarlı atmacayı da şimdi taşıyor bele

Kanıtladı Ardeşen bu işte zekâsını
 Bir eğe tornavida yapar tabancasını
 Fındıklı şen ilçedir gidemedim nicedir
 Yaşlılar iyi bilir eski adı Viçe'dir

Arhavi'nin Hopa'nın çoktur sınırdan kârı
 Vazgeçilmez tutkudur Artvin'de atabarı
 Böyle soğuk suları da elini tutamazsın
 Bin bir çeşit çiçeğin de kokusuna doyamazsın

Derelerinde olur nefis alabalıklar
 Şiirleşir orada yaşanan sevdalıklar
 Güzel memleketimi anlatmaktır emelim
 Şöhreti sınırları da aştı bizim Temel'in

Hırçındır Karadeniz dağları sabır taşı
 Birlik olsak kimsenin da ağrır mıydı başı?
 Aramızdaki nifak tohumlarını kırsak
 Ne kadar güzel olur dargınlıkları silsek

Bir ortak nokta bulsak da omuz omuza dursak
 Herkes güven içinde daha sağlam yürüsek...

Extended Abstract

What makes language teaching enjoyable and fun is the oral and written sources of the language in the target language. In addition to these sources, there are songs and folk songs that bring the melody in the melodic structure of the language to a more musical appearance.

When learning/teaching a language is aimed, songs are used, which are formed with words containing the basic vocabulary of that language, and which can be performed even with a catchy whistle, even if the musical infrastructure is not very solid. Sometimes this can even be like children's songs.

These elements develop further as the level of language learning increases. The vocabulary and musical side of the song are strengthened. In addition to these, the songs begin to contain more

than the cultural elements of which the language is aimed to be learned. Content from the national values of the nation that speaks the language, information about the lifestyle, and sensitivities about the emotions appear in such products.

When Turkish culture is closely examined, folk songs, which are important parts of Turkish culture, attract the attention of language learners as well as tourists coming to Turkey. It is known that concerts of important instruments of Turkish music are followed with interest in concerts held abroad, on social networking sites, and video-sharing sites.

The folk songs combined with folk dances such as halay and horon attract the attention of foreigners more. Considering the sharing and togetherness values of Turkish culture, it can be observed that those who are in Turkey as tourists or to learn a language are often included in these dances by those who accompany the halay or horon. These products facilitate the transfer of culture with their features such as being mobile and the effect of the instruments used on the person.

İsmail Türüt's work called Karadeniz'e Doğru, which is included in his album Piryoç - Kıyı Türküleri (2003), is an example of Turkish life. When the vocabulary of horon is examined, the regions within the geographical boundaries of the Black Sea Region of Turkey are considered as a travel map, the place names here, what these places are famous for from time to time, what is grown here in places, what can be done here, what the people living here eat and drink. What they drink and what values they have been presented with some stereotypical language elements and a wide vocabulary.

In line with contributing to the literature, the study aims to determine the cultural elements, national values, and stereotyped language elements in the horon work called Karadeniz'e Doğru. For this purpose, answers to the following questions are sought:

1. What is the situation regarding the vocabulary of the horon?
2. What are the cultural elements of Turkish culture in the work in question?
3. What are the national values in the work?
4. What are the stereotypical language elements in the work?

In the study, the scanning method, one of the qualitative research methods, was preferred. While collecting the data, the work titled "Towards the Black Sea" was opened on the YouTube video-sharing site and firstly listened to with the help of headphones and transcribed. Due to the incomprehension of some place names during the transcription process, attention was paid to the correct spelling of these place names by researching on the internet. Support was received from 3 people living in Artvin, Rize, and Trabzon for some words that could not be understood due to local dialect features and vocalization in the horon, and the correctness of the words was tried to be ensured. Content analysis was used to determine the vocabulary of the resulting text, to determine the material and spiritual cultural elements, to identify national values, and to identify stereotyped language elements.

This study, which was written to draw attention to the consideration of the horon, which is an important part of the music tradition in the Black Sea region, which is one of the rich parts of Turkish culture in the Anatolian geography, has been determined that the horon will have functional importance in transferring Turkish culture to those who learn Turkish as a foreign language.

Towards the Black Sea, there is a large pool in terms of vocabulary in horon. The fact that 368 words/word groups in horon consist of 289 different words/word groups suggests that even though it is not possible to learn all of these words in language teaching, it will still make an important contribution to learners' vocabulary. It is among the remarkable results that 3 of the 63 place names in Horon are repeated 2 times, giving a total of 66 times. 25 material in the horon; It was determined that 6 elements of spiritual culture were taken into consideration. Material culture elements generally focus on eating and drinking and the tools used; It is seen that the elements of spiritual culture are shaped by only a few of the spiritual values of the Turkish nation. It has been concluded that the horon named the Black Sea Towards the Black Sea will be an important part in teaching Turkish as a foreign language since it contains 34 different idioms. In addition to the idioms in the standard Turkish Turkish, it will add value to the teaching if the idioms belonging to the dialects of the Black Sea region are known and learned by the learners.

